

|                            |                                |
|----------------------------|--------------------------------|
| Súd:                       | Najvyšší súd SR                |
| Spisová značka:            | 4Obo/6/2023                    |
| Identifikačné číslo spisu: | 6022200050                     |
| Dátum vydania rozhodnutia: | 24.04.2024                     |
| Meno a priezvisko:         | JUDr. Lenka Praženková         |
| Funkcia:                   | súdca                          |
| ECLI:                      | ECLI:SK:NSSR:2024:6022200050.3 |

## ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Lenky Praženkovej a členiek senátu JUDr. Gabriely Mederovej a Mgr. Sone Pekarčíkovej, v spore žalobkyne Správcovská a reštrukturalizačná, k. s., Horná 13, Banská Bystrica, IČO: 36 866 555, správca úpadcu: „Poľnohospodárske výrobné a obchodné družstvo Domaniža - v likvidácii“, so sídlom 018 16, Domaniža, IČO: 00 200 051, právne zastúpenej advokátskou kanceláriou SUCHÝ & PARTNERS s. r. o., Horná 13, Banská Bystrica, proti žalovanému JUDr. O. H., narodenému X. D. XXXX, P. XXX/XX, H. T., právne zastúpeného JUDr. Róbertom Faturom, advokátom, Centrum 18/23, Považská Bystrica, o zaplatenie 80 466,50 eura, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 43Cbi/1/2022-211 z 21. februára 2023, takto

### rozhodol:

I. Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 43Cbi/1/2022-211 z 21. februára 2023 p o t v r d z u j e.

II. Žalobcovi sa p r i z n á v a voči žalovanému náhrada trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

### Odôvodnenie

1. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozhodol rozsudkom č. k. 43Cbi/1/2022-211 z 21. februára 2023 tak, že žalovaného zaviazal uhradiť v prospech konkurznej podstaty úpadcu „Poľnohospodárske výrobné a obchodné družstvo Domaniža - v likvidácii“ žalovanú sumu a žalobcovi priznal voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu. Návrh žalovaného na prerušenie konania zamietol.

2. Z odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie vyplýva, že žalobca sa od žalovaného ako bývalého správcu konkurznej podstaty domáhal uhradenia sumy, ktorá predstavuje rozdiel medzi právoplatne priznanou, žalovanému ako správcovi konkurznej podstaty vyplatenou odmenou a sumou priznanou novým právoplatným rozhodnutím v nižšej výške, po zrušení pôvodného rozhodnutia o odmene.

3. Žalobca ako nový správca konkurznej podstaty uviedol, že Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením č. k. 51-24K 142/95-Že-1231 z 13. januára 2011 schválil konečnú správu v časti výdavkov v konkurze tak, že výdavky v konkurze sú vo výške 381 948,37 eura, z toho výdavky podstaty sú vo výške 379 293,97 eura, z toho predpokladané výdavky spojené s ukončením konkurzu vo výške 4 481,25 eura, výdavky správcu vo výške 2 654,40 eura. Konkurzná odmena celkom je vo výške 139 376,80 eura, pričom preddavok na odmenu správcu je vo výške 13 277,57 eura. Na doplatenie teda zostala suma 126 099,23 eura.

4. Voči uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 51-24K 142/95-Že-1231 z 13. januára 2011 podal veriteľ CENTRAL EUROPEAN FINANCIAL MANAGEMENT, a.s., Letenská 121/8, Praha 1, Česká republika, IČO: 256 49 388 odvolanie, o ktorom Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) rozhodol uznesením č. k. 4Obo/16/2011 z 31. augusta 2011 tak, že uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici potvrdil. Následne Krajský súd v Banskej Bystrici vydal rozvrhové uznesenie z 31. mája 2012, v spojení s opravným rozvrhovým uznesením zo 14. júna 2012, ktorým rozhodol, že JUDr. O. H. prislúcha pohľadávka 126 099,23 eura + 2 654,40 eura, spolu vo výške 128 753,63 eura.

5. Na základe podnetu veriteľa CENTRAL EUROPEAN FINANCIAL MANAGEMENT, a.s., podal generálny prokurátor mimoriadne dovolanie, o ktorom najvyšší súd rozhodol tak, že uznesením sp. zn. 2MOBdV/4/2012 z 13. decembra 2016 (právoplatným dňa 27. januára 2017) uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 4Obo/16/2011-1258 z 31. augusta 2011, uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 51-24K 142/95-Že-1231 z 13. januára 2011, uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 3Obo/79/2012-1391 zo 14. decembra 2012 a uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 51-24K 142/95-Že-1324 z 31. mája 2012 v spojení s opravným uznesením č. k. 51-24K 142/95-Že-1334 zo 14. júna 2012 zrušuje a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

6. Uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 3Obo/1/2019 z 19. marca 2019 bolo potvrdené uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 51K/142/1195-1623 zo 14. novembra 2018 v napadnutej časti a napadnutým uznesením bola schválená konečná správa o speňažovaní majetku z konkurznej podstaty úpadcu tak, že odmena správcu JUDr. O. H. má predstavovať sumu vo výške 59 910,30 eura a po odrátaní vyplateného preddavku vo výške 13 277,57 eura zostáva doplatiť 45 632,73 eura.

7. Vzhľadom na uvedené žalobca odôvodnil žalobný nárok tým, že rozdiel medzi odmenou, ktorú si uhradil predošlý správca JUDr. O. H. vo výške 126 099,23 eura a sumou, ktorá mu bola priznaná posledným právoplatným a vykonateľným rozhodnutím vo výške 45 632,73 eura predstavuje sumu 80 466,50 eura. Uviedol, že finančné prostriedky predstavujú majetok úpadcu a majú byť vrátené do konkurznej podstaty a následne prerozdelené veriteľom. K ich vráteniu do podania žaloby nedošlo.

8. Žalovaný vo svojich vyjadreniach primárne namietal nesplnenie procesných podmienok na to, aby Krajský súd v Banskej Bystrici mohol o podanej žalobe rozhodnúť z dôvodu litispendencie, a to vo vzťahu ku konaniu vedenom na Krajskom súde v Banskej Bystrici pod sp. zn. 43Cbi/3/2021, ktorú podal žalobca Správcovská a reštrukturalizačná, k. s., na Krajský súd v Banskej Bystrici dňa 2. decembra 2021 a podaním zo dňa 31. januára 2022 zobral späť, pričom k právoplatnosti uznesenia o zastavení tohto konania došlo po uplynutí lehoty na odvolanie, teda nie skôr ako dňa 13. mája 2022 (kedy bolo doručené žalovanému). Žalovaný argumentoval, že nakoľko žalobca podal na Krajskom súde v Banskej Bystrici opätovne totožnú žalobu dňa 31. januára 2022, kedy ešte nebolo právoplatne skončené konanie o „prvej žalobe“, nastala prekážka litispendencie v dôsledku čoho konajúci súd mal podľa ustanovenia § 159 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) „druhú žalobu“ odmietnuť, nakoľko ide o neodstrániteľnú vadu konania podľa ustanovenia § 161 ods. 2 CSP.

9. Ďalej namietal aktívnu vecnú legitímáciu žalobcu, pretože po tom, čo bol žalobca ustanovený do funkcie správcu konkurznej podstaty, na základe odvolaní podanými žalovaným a dvoma veriteľmi najvyšší súd rozhodol uznesením sp. zn. 1Obo/6/2021 zo 14. júna 2022 tak, že uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici o ustanovení nového správcu (žalobcu) zrušil v celom rozsahu a vec mu vrátil na nové konanie a rozhodnutie. Žalovaný namietal, že v dôsledku uvedeného rozhodnutia žalobca s

účinkami ex tunc nebol v pozícii správcu konkurznej podstaty.

10. V ďalšom žalovaný namietal miestnu príslušnosť konajúceho súdu, ktorú žalobca určil podľa ustanovenia § 20 písm. d) CSP, (znenie účinné do 30. júna 2022) keďže na Krajskom súde v Banskej Bystrici prebieha konkurzné konanie a jedná sa o spor vyvolaný osobitnou povahou týchto konaní. Podľa žalovaného je potrebné určiť miestnu príslušnosť konajúceho súdu podľa ustanovenia § 14 CSP, nakoľko žalovaný v konaní vystupuje ako fyzická osoba.

11. Žalovaný podal návrh na prerušenie konania v ktorom dôvodil, že na najvyššom súde prebieha konanie o dovolaní žalovaného vo veci návrhu na obnovu konania (vo veci rozhodnutí o výške odmeny správcu konkurznej podstaty), pričom rozhodnutie o tomto návrhu by mohlo mať za následok nové právne skutočnosti, týkajúce sa predmetného konania. Argumentoval tiež, že voči uzneseniu konkurzného súdu z 23. augusta 2022, ktorým bol opätovne za správcu konkurznej podstaty ustanovený žalobca bolo podané odvolanie, o ktorom zatiaľ nebolo právoplatne rozhodnuté, pričom rozhodnutie môže mať vplyv na predmetné konanie.

12. V ďalšom žalovaný namietal aj retroaktívne uplatnenie normy pri určení výšky odmeny správcu pri rozhodovaní v rámci druhej konečnej správy, ako aj procesný postup najvyššieho súdu v konaní o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora vo veci sp. zn. 2MObdV/4/2012. Výpočet odmeny správcu by sa mal spravovať zák. č. 328/1991 Zb., v znení ku dňu vyhlásenia konkurzného konania (8. augusta 1997). Pokiaľ ide o hmotnoprávnu kvalifikáciu žalovaného nároku, žalovaný namietal, že nárok nebol žalobcom špecifikovaný a nebolo zrejme z akého právneho titulu sa ho domáha. Navrhol žalobu v celom rozsahu zamietnuť, resp. konanie zastaviť pre prekážku litispendencie.

13. Žalobca s námietkou litispendencie nesúhlasil, pretože v konaní vedenom pod sp. zn. 43Cbi/3/2021 je na strane žalobcu iný subjekt ako v tomto súdnom konaní, teda chýba totožnosť strán sporu. K námietke miestnej príslušnosti uviedol, že v konaní ide o spor vyvolaný osobitnou povahou konkurzného konania, ktorý sa dotýka konkurznej podstaty, preto príslušným je Krajský súd Banská Bystrica. K námietke nedostatku jeho aktívnej vecnej legitímácie uviedol, že uznesením konkurzného súdu č. k. 51K/142/1995-1987 zo dňa 8. júna 2021 bol ustanovený do funkcie správcu konkurznej podstaty a žaloba bola podaná dňa 31. januára 2022. Dňa 25. augusta 2022 bolo v Obchodnom vestníku č. 165/2022 zverejnené uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 23. augusta 2022, ktorým bol žalobca opätovne ustanovený do funkcie správcu konkurznej podstaty úpadcu.

14. Žalovaný vo svojej duplike zotrval na všetkých vznesených námietkach i na návrhu na prerušenie tohto konania do rozhodnutia najvyššieho súdu o dovolaní vo veci obnovy konania. Mal za to, že v konaní uplatnený nárok je nárokom na vydanie bezdôvodného obohatenia získaného plnením bez právneho dôvodu a nie, ako predbežne súd ustálil, o nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia z dôvodu, ktorý odpadol. V tejto súvislosti vzniesol aj námietku premĺčania, keďže správca si vyplatil odmenu dňa 2. januára 2012, od ktorého dátumu je potrebné plynutie premĺčacej lehoty počítat, pretože ide o plnenie bez právneho dôvodu. Nárok je teda premĺčaný.

15. Krajský súd v Banskej Bystrici ako súd prvej inštancie sa v odôvodnení svojho rozhodnutia prioritne zaoberal otázkou, či sú v konaní splnené procesné podmienky, ktorých nesplnenie namietal žalovaný.

16. Vo vzťahu k námietke litispendencie dospel prvostupňový súd k záveru, že ku dňu rozhodovania súdu neprebiehala žiadne konanie, ktoré by vykazovalo znaky totožnosti, pokiaľ sa týka sporových strán a predmetu konania, a teda súd vo veci rozhodol.

17. Súd prvej inštancie sa nestotožnil s námietkou žalovaného, že v prípade podania žaloby vo veci vedenej na Krajskom súde v Banskej Bystrici pod sp. zn. 43Cbi/3/2021 a v prípade podania žaloby v prejednávanej veci, teda veci vedenej na Krajskom súde v Banskej Bystrici pod sp. zn. 43Cbi/1/2022 sa v širšom kontexte jedná v podstate o rovnaký subjekt na strane žalobcu. Uviedol, že ako vyplýva z rozhodnutí prijatých Krajským súdom v Banskej Bystrici v konaní sp. zn. 43Cbi/3/2021, žalobcom bolo

„Poľnohospodárske výrobné a obchodné družstvo Domaníža - v likvidácii“, ktoré bolo právne zastúpené Advokátskou kanceláriou SUCHÝ & PARTNERS s. r. o. Žalobcom v tomto konaní bol teda priamo úpadca. Úpadca je právnickou osobou, ktorej nezanikla právna subjektivita, a teda procesne je spôsobilá byť sporovou stranou v civilnom sporovom konaní (§ 61 CSP). Úpadca ako naďalej existujúca právnická osoba má spôsobilosť na práva a povinnosti, a preto má danú procesnú subjektivitu. Túto však treba odlišovať od oprávnenia domáhať sa určitého nároku, teda od vecnej legitímácie, čo je stav, ktorý nevyplýva z procesného práva, ale z hmotného práva. Nedostatok vecnej legitímácie nie je prekážkou podania žaloby, je však prekážkou toho, aby bol žalobca v spore úspešný. Vyhlásením konkurzu prešlo oprávnenie uplatňovať majetkové nároky súvisiace s konkurznou podstatou na správcu konkurznej podstaty a úpadca už sám vo svojom mene tieto nároky úspešne uplatniť nemôže. Preto i keď nič nebráni tomu, aby úpadca žalobu vo svojom mene podal, nemohol by byť vo veci uplatnenia nárokov z konkurznej podstaty úspešný, pretože vecnú legitímáciu v týchto sporoch nadobúda zo zákona správca konkurznej podstaty ako osoba odborne zdatná, ktorá jediná je oprávnená uplatňovať nároky majetkovej povahy súvisiace s majetkom v konkurznej podstate.

18. Na rozdiel od konania vedeného pod sp. zn. 43Cbi/3/2021, v prebiehajúcom konaní vedenom pod sp. zn. 43Cbi/1/2022 je žalobcom správca konkurznej podstaty úpadcu Správcovská a reštrukturalizačná, k.s., IČO: 36 866 555, ktorý uplatňuje nárok majetkovej povahy vo vzťahu k majetku v konkurznej podstate (vo vzťahu k finančným prostriedkom získaným speňažením konkurznej podstaty), pričom správca konkurznej podstaty je z hľadiska právnej subjektivity subjektom oddeleným od úpadcu. Žalobcom v tomto konaní je tak Správcovská a reštrukturalizačná, k.s., IČO: 36 866 555 a nie „Poľnohospodárske výrobné a obchodné družstvo Domaníža - v likvidácii“, IČO: 00 200 051. Súd prvej inštancie tiež poukázal, že otázka právneho zastúpenia rovnakou advokátskou kanceláriou je irelevantná vo vzťahu k možnej litispendencie.

19. K námietke miestnej príslušnosti súd prvej inštancie, podporne poukazujúc aj na komentár k Civilnému sporovému poriadku, dospel k záveru, že za spor súvisiaci, resp. vyvolaný konkurzným konaním sa považuje spor, ktorý by vôbec nevznikol, ak by nedošlo k vyhláseniu konkurzu. Poukázal, na ustálenú judikatúru najvyššieho súdu najmä v otázke miestnej príslušnosti vo vzťahu ku konaniam o náhradu škody spôsobenú správcom konkurznej podstaty pri výkone funkcie správcu, kedy si nárok na náhradu škody uplatňuje v mene úpadcu do konkurznej podstaty nový správca konkurznej podstaty úpadcu. V týchto sporoch, rovnako ako v prejednávannej veci ide o uplatnenie nároku voči fyzickej osobe na základe hmotných ustanovení zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej aj „OZ“), v prípade náhrady škody podľa § 420 a nasl., teda podľa iného právneho predpisu ako zákona o konkurze a vyrovnaní. Poukázal na ustálený názor najvyššieho súdu, podľa ktorého, konania, ktoré sú naviazané na konkurz, sú aj konania o náhradu škody vzniknuté porušením povinnosti správcu v súvislosti so zákonom o konkurze a vyrovnaní a naopak, v prípade, ak by správca konkurznej podstaty bol účastníkom konania, nepostačuje táto skutočnosť na to, aby toto konanie mohlo byť kvalifikované ako konanie vplývajúce priamo z konkurzu alebo ako konanie s ním súvisiace (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Ndob/9/2021 z 15. novembra 2021). Uviedol, že v prejednávannej veci si nárok na vrátenie finančných prostriedkov uplatňuje správca konkurznej podstaty, ktorý koná v mene úpadcu a uplatňuje si nárok na vrátenie tých finančných prostriedkov, ktoré boli získané speňažením majetku v konkurznej podstate bývalým správcom konkurznej podstaty, čo zakladá aplikáciu ustanovenia § 20 písm. d) CSP v znení účinnom do 16. júla 2022.

20. Súd prvej inštancie taktiež poznamenal, že na predmetný spor sa nevzťahuje názor vyslovený v uznesení Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Ndob/2/2013 (R 99/2014), v ktorom rozhodol, že vecne a miestne príslušným súdom na prejednanie sporu o náhradu škody spôsobenej správcom konkurznej podstaty je súd podľa všeobecných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“), pretože spor o náhradu škody nie je sporom vyvolaným konkurznom v zmysle ustanovenia § 88 ods. 1 písm. j) OSP. Toto rozhodnutie sa na situáciu riešenú v predmetnom konaní nevzťahuje z dôvodu, že hmotnoprávny nárok si neuplatňoval nový správca konkurznej podstaty v mene úpadcu, teda nešlo o spor, ktorý by bol vyvolaný alebo súvisiaci s konkurzom, ale uplatňovali si túto náhradu škody veritelia, ktorí mali za to, že správca konkurznej podstaty postupoval v rozpore so svojimi povinnosťami,

pričom konkurz už bol medzičasom ukončený. Poukázal, že konanie 43Cbi/1/2022 nemá takýto charakter, pretože v prejednávacom prípade si na základe OZ nárok na vrátenie finančných prostriedkov uplatňuje priamo správca konkurznej podstaty v mene úpadcu, teda za účelom navrátenia tých finančných prostriedkov, ktoré boli získané speňažením majetku v konkurznej podstate naspäť do konkurznej podstaty. Zároveň pred ukončením tohto sporu nie je možné ukončiť konkurz, čo je znakom previazanosti prejednávaneho sporu na konkurz. Z uvedeného dôvodu postupoval súd prvej inštancie v zmysle ustanovenia § 42 CSP a na námietku miestnej nepríslušnosti neprihliadala a spor prejednal a rozhodol.

21. K námietke žalovaného týkajúcej sa vecnej legitimácie žalobcu, súd prvej inštancie uviedol, že vo vzťahu k tomu, že rozhodnutie konkurzného súdu zo dňa 8. júna 2021, ktoré bolo zverejnené v Obchodnom vestníku dňa 16. júna 2021, bolo rozhodnutím najvyššieho súdu sp. zn. 1Obo/6/2022 zrušené, táto skutočnosť nebráni tomu, aby v čase medzi vykonateľným ustanovením žalobcu do funkcie správcu konkurznej podstaty dňa 16. júna 2021 a nadobudnutím právoplatnosti rozhodnutia najvyššieho súdu o zrušení uznesenia konkurzného súdu, ktorým bol ustanovený, bránilo správcovi v úkonoch v mene úpadcu. Súd prvej inštancie sa tak nestotožnil s námietkou žalovaného, že rozhodnutie o zrušení uznesenia o ustanovení správcu konkurznej podstaty má účinky ex tunc. Od momentu zverejnenia v Obchodnom vestníku bol správca ustanovený do funkcie a až do momentu, kedy mu funkcia správcu zanikla bol oprávnený robiť všetky úkony, ktoré ako správca konkurznej podstaty môže vykonávať v zmysle zákona o konkurze a vyrovnaní, a to bez ohľadu na dôvod zániku funkcie správcu. V zmysle uvedenej právnej úvahy súd prvej inštancie posudzoval aj námietku vecnej legitimácie žalobcu v čase rozhodovania o predmetnom nároku.

22. Pokiaľ ide o posúdenie otázky hmotnoprávneho nároku, súd prvej inštancie uviedol, že žalobca síce neklasifikoval pred vykonaním pojednávania právny titul svojho uplatňovaného nároku voči žalovanému, pričom uviedol, že nejde o nárok plynúci z bezdôvodného obohatenia ale, že ide „o klasickú žalobu o zaplatenie“. Krajský súd s poukazom na uvedené konštatoval, že ak tak sám žalobca neurobí, súd je v zmysle zásady iura novit curia povinný definovať konkrétnu právnu normu hmotného práva, na základe ktorej má za to, že nárok žalobcu na zaplatenie vznikol. Právne posúdenie uplatneného nároku je vždy vecou súdu a sporová strana nie je povinná svoj nárok právne kvalifikovať. Z odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie vyplýva, že súd právnu kvalifikáciu uplatneného nároku žalobcom vykonal, pričom vychádzal zo skutkových tvrdení žalobcu, z ktorých mu vyplynulo, že žalovaný ako predchádzajúci správca konkurznej podstaty si na základe právoplatného a vykonateľného rozhodnutia konkurzného súdu o určení odmeny správcu v právoplatnej konečnej správe 51K/142/1995-1231 z 13. januára 2011 vyplatil dňa 2. januára 2012 právoplatne schválenú odmenu vo výške 126 099,23 eura. Zároveň uviedol žalobca skutkové tvrdenie, že rozhodnutie konkurzného súdu o schválení výšky odmeny správcu v konečnej správe bolo zrušené na základe dovolacieho rozhodnutia najvyššieho súdu a výška odmeny správcu bola ustálená v druhom rozhodnutí konkurzného súdu o konečnej správe 51K/142/1995-1623 zo 14. novembra 2018, kedy bola ustálená odmena správcu konkurznej podstaty vo výške 58 910,30 eura a po odrátaní vyplateného preddavku 13 277,57 eura zostalo na doplatenie 45 632,73 eura. Citované rozhodnutie konkurzného súdu bolo potvrdené uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 3Obo/1/2019 z 19. marca 2019, ktoré nadobudlo vykonateľnosť dňa 24. apríla 2019, čím nastala situácia, kedy v dôsledku neskoršieho rozhodnutia súdu bola suma určená na doplatenie v rámci odmeny správcu konkurznej podstaty nižšia, než tomu bolo v pôvodne právoplatnom rozhodnutí o schválení konečnej správy. Na uvedené skutkové tvrdenia bolo možné aplikovať ustanovenie § 451 ods. 2 OZ, v zmysle ktorého sa za bezdôvodné obohatenie považuje aj majetkový prospech získaný plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol. Súd prvej inštancie posúdil uvedenú situáciu ako skutkovú podstatu bezdôvodného obohatenia, kedy dôvod odpadol v dôsledku toho, že správca konkurznej podstaty si ku dňu 2. januára 2012 vyplatil doplatok k odmene správcu vo výške 126 099,23 eura na základe platného právneho dôvodu, a to rozhodnutia konkurzného súdu, ktorým tento schválil konečnú správu, v ktorej rozhodol aj o výške odmeny a náhrade výdavkov správcu konkurznej podstaty. Ku dňu plnenia (vyplatenia odmeny) tak právny dôvod plnenia existoval. Až v dôsledku zrušujúceho rozhodnutia odvolacieho súdu, ktoré odvolací súd prijal na základe dovolacieho rozhodnutia najvyššieho súdu, bolo rozhodnutie konkurzného súdu o schválení konečnej správy a určení výšky odmeny zrušené a nahradené novým rozhodnutím

konkurzného súdu, v ktorom už bola určená suma na doplatenie odmeny správcu konkurznej podstaty vo výške nižšej o 80 466,50 eura. V súčasnej dobe tak dôvodom, pre ktorý je správca oprávnený si vyplatiť odmenu správcu konkurznej podstaty je rozhodnutie súdu, ktorým schválil druhú konečnú správu, teda rozhodnutie sp. zn. 51K/142/1995-1623 zo 14. novembra 2018, ktoré bolo právoplatne potvrdené najvyšším súdom a je odo dňa 24. apríla 2019 vykonateľné. Vo výške rozdielu medzi určením odmeny správcu v prvej konečnej správe a odmeny správcu určenej v druhej konečnej správe správca disponuje finančnými prostriedkami, na ktoré nemá nárok, disponuje nimi bez právneho dôvodu, a to za situácie, kedy pôvodne na to právny dôvod bol (právoplatnosť konečnej správy 1), ale novým rozhodnutím o konečnej správe odpadol, pričom hmotnoprávny nárok žalovaného na vyplatenie odmeny správcu potvrdené súdom bolo, avšak už v inej výške.

23. Zároveň nárok na vrátenie časti vyplatenej odmeny nevznikol k momentu zrušenia pôvodného, prvého rozhodnutia o výške odmeny v konečnej správe 1 (uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 51-24K/142/95-1231 v spojení s uznesením najvyššieho súdu 4Obo/16/2011 z 21. augusta 2011), ale vznikol až právoplatnosťou druhého rozhodnutia o konečnej správe (uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 51K/142/1995-1623 v spojení s uznesením najvyššieho súdu 3Obo/1/2019 z 19. marca 2019), pretože až vtedy bola právoplatne ustálená výška odmeny a až vtedy bolo zrejmé, že pôvodne vyplatená odmena nemala byť vyplatená v takej výške, akú ustálil konkurzný súd v prvej konečnej správe. Moment vzniku bezdôvodného obohatenia týmto spôsobom formuloval aj Ústavný súd Slovenskej republiky v náleze II. ÚS 18/2016-78 z 9. februára 2017, keď uviedol, že „zrušenie právoplatného rozhodnutia deklaratórnej povahy nezakladá bez ďalšieho právo strany v konaní na vrátenie poskytnutého plnenia, pretože je rozhodujúce, či právny dôvod plnenia spočíval na reálne existujúcom hmotnoprávnom základe. Zrušenie právoplatného rozsudku by založilo samo o sebe právo na vydanie bezdôvodného obohatenia iba v prípade právoplatného rozsudku majúceho konštitutívne účinky“. Súd prvej inštancie sa pri posúdení charakteru rozhodnutia konkurzného súdu o schválení konečnej správy stotožnil s názorom žalovaného, ktorý na pojednávaní uviedol, že má za to, že išlo o deklaratórne rozhodnutie súdu. Schválenie výšky odmeny a výšky náhrady nákladov správcu konkurznej podstaty má deklaratórny charakter, pretože samotný nárok na odmenu vyplýva zo Zákona o konkurze a vyrovnaní, jeho výška z nadväzujúcej vyhlášky a súd schválením konečnej správy iba deklaruje potvrdenie existencie aj výšky tohto nároku.

24. Súd prvej inštancie sa tak nestotožnil s názorom žalovaného, že žalovaný nadobudol majetkový prospech bez právneho dôvodu. Ku dňu vyplatenia odmeny správcu 2. januára 2012 totiž žalovaný mal právny dôvod, pre ktorý bol oprávnený si sumu odmeny vyplatiť vo výške 126 099,23 eura. V konaní ani nebolo sporné, že žalovaný neporušil žiadnu povinnosť ako správca konkurznej podstaty tým, že si odmenu vyplatil, keďže správca bol na to v čase vyplatenia odmeny oprávnený na základe právoplatných rozhodnutí konkurzného, ako aj odvolacieho súdu. Skutkové tvrdenie, že správca si vyplatil finančné prostriedky vo výške 126 099,23 eura tak nemôže byť podriadená pod hypotézu tej skutkovej podstaty bezdôvodného obohatenia, ktorá pokrýva stav, kedy na strane žalovaného dôjde k získaniu majetkového prospechu bez právneho dôvodu.

25. Žalovaný namietal retroaktívnu aplikáciu normy pri určení výšky odmeny správcu konkurzným súdom pri rozhodovaní o jej výške v rámci druhej konečnej správy, ako aj postup najvyššieho súdu v konaní, v ktorom zrušil právoplatné rozhodnutie o schválení konečnej správy a o určení odmeny a výdavkov správcu konkurznej podstaty na základe mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora a spochybnil tiež právne posúdenie najvyššieho súdu v tomto rozhodnutí. Súd prvej inštancie vo vzťahu k uvedeným námietkam dospel k záveru, že v predmetnom konaní o vydaní bezdôvodného obohatenia sa uvedenými námietkami nebol oprávnený zaoberať. Rozhodnutie o výške odmeny správcu bolo právoplatne určené v druhej konečnej správe č. k. 51K/142/1995-1623, ktorá sa v spojitosti s rozhodnutím odvolacieho súdu stala právoplatnou dňa 24. apríla 2019 a súd je týmto rozhodnutím v tomto konaní viazaný

26. K návrhu žalovaného na prerušenie konania z dôvodu hospodárnosti, poukazujúc na podané odvolanie voči rozhodnutiu konkurzného súdu o ustanovení správcu konkurznej podstaty do funkcie, o

ktorom doposiaľ nebolo rozhodnuté, ako aj dovolaniu podanému na najvyšší súd vo veci návrhu na obnovu konania o schválení konečnej správy, súd prvej inštancie uviedol, že nevzhliadol dôvod na prerušenie konania. Rozhodnutie konkurzného súdu, ako aj odvolacieho súdu o ustálení výšky odmeny správcu sa stalo právoplatným, takisto aj konanie o návrhu na obnovu konania. Podanie dovolania vo veci obnovy konania o schválení konečnej správy nemá vplyv na skutočnosť, že návrh na obnovu konania bol právoplatne zamietnutý. Súd poukázal na to, že v konaní o návrhu na obnovu konania sa preskúmava iná otázka než je otázka správneho určenia výšky, ale to, či boli splnené podmienky pre povolenie obnovy konania. Pokiaľ ide o podané odvolanie vo veci rozhodnutia konkurzného súdu o ustanovení žalobcu za správcu konkurznej podstaty, toto nebráni rozhodnutiu v predmetnom spore, nakoľko v súčasnosti je správca ustanovený a napriek nenadobudnutiu právoplatnosti tohto rozhodnutia z dôvodu podaného odvolania, rozhodnutie je účinné a vykonateľné. Súd prvej inštancie konštatoval, že nezistil žiadne dôvody na prerušenie konania a preto postupoval v zmysle ustanovenia § 162 ods. 3 CSP.

27. Proti rozsudku súd prvej inštancie podal žalovaný (ďalej aj „odvolateľ“) odvolanie, ktoré odôvodnil tým, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci [§ 365 ods. 1 písm. h) CSP]. Namietal, právne posúdenie litispendencie, uviedol, že v konaní sp. zn. 43Cbi/3/2021, ako aj v predmetnom konaní, je totožný predmet konania a ide o totožnú osobu žalovaného ako bývalého správcu konkurznej podstaty, v oboch konaniach žalovaného ako fyzickú osobu. Predmetom oboch konaní je zaplatenie rozdielu medzi pôvodne priznanou odmenou z konkurzného konania a aktuálne priznanou odmenou pre správcu. V prvom súdnom konaní žalobca zbral žalobu späť dňa 31. januára 2022, kde na hlavičkovom papieri je uvedený správca ako aj pri podpise a zároveň uvedený právny zástupca advokátska kancelária SUCHÝ & PARTNERS s.r.o. Odvolateľ poukázal, že súd žalobu zamietol, a teda akceptoval totožnosť a právnu subjektivitu žalobcu, ktorá je identická so žalobcom v predmetnom konaní. Namietal, že v čase podania „novej“ žaloby (predmetného konania) nebolo zastavené pôvodné konanie vedené pod sp. zn. 43Cbi/3/2021, čím došlo k poškodeniu žalovaného na jeho základných ľudských právach a slobodách garantovaných Ústavou SR.

28. Odvolateľ taktiež namietal právne posúdenie námietky miestnej príslušnosti, pričom uviedol, že ide o spor podľa Občianskeho zákonníka z dôvodu bezdôvodného obohatenia, a teda nie je založená výlučná miestna príslušnosť, keďže nejde o spor vyvolaný konkurzným konaním. Uviedol síce, že predmetom konania je rozdiel medzi dvomi odmenami správcu konkurznej podstaty, avšak v tomto prípade nejde o náhradu škody. V predmetnom spore nejde o prípad porušenia povinnosti správcu konkurznej podstaty pri výkone funkcie správcu, a tak jediné prepojenie nekonkurzné konanie je, že sa koná o odmenu správcu.

29. Odvolateľ tiež vyslovil nesúhlas s názorom prvostupňového súdu, že nebol dôvod na prerušenie konania z dôvodu, že ak dôjde k zrušeniu pôvodného rozhodnutia prostredníctvom obnovy konania napadnutého dovolaním a medzitým by v dôsledku tohto prebiehajúceho konania po jeho právoplatnom ukončení došlo k vydaniu žalovanej sumy zo strany žalovaného žalobcovi a následne rozvrhnutiu tejto sumy veriteľom, žalovaný bude poškodený na svojich právach, keďže konkurzné konanie bude pravdepodobne ukončené, a tak žalovaný finančné prostriedky nezíska späť. Uviedol, že jedným z účelov súdneho konania je vytvorenie, resp. obnovenie stavu právnej istoty a legitímneho očakávania ochrany práv súdnou cestou, ktorý účel v prípade neprerušenia konania podľa tohto naplnený nebol.

30. Odvolateľ ďalej namietal aj právne posúdenie námietky nedostatku aktívnej legitimácie žalobcu. Uviedol, že žalobca v čase podania žaloby bol správcou, avšak prostredníctvom retroaktívneho účinku zrušovacieho rozhodnutia, toto kompetenčné rozhodnutie súdu bolo následne zrušené. Má za to, že ide o posúdenie právnych úkonov správcu, ktorého postavenie ako správcu bolo následne zrušené. Otázne zostalo, či mohol vykonať správca akékoľvek procesné, ako aj hmotnoprávne úkony v mene úpadcu. Podľa odvolateľa žalobcom mali byť veritelia ako prijímatelia príslušnej časti žalovanej sumy v rámci rozvrhu jej výťažku. Uviedol, že rozhodnutie súdu prvej inštancie považuje v tejto otázke.

31. Ďalšia odvolacia námietka spočívala v nesprávnom právnom posúdení právneho nároku uplatneného

žalobou . Uviedol, že žalobca pri podaní žaloby nešpecifikoval právny dôvod žaloby, a tým vážnym spôsobom zasiahol do práva na procesnú obranu žalovaného, najmä z dôvodu, že k ustáleniu právneho dôvodu došlo až na predbežnom prejednaní sporu, na ktorom súd prvej inštancie vo veci rozhodol. Odvolateľ má za to, že vo veci ide o bezdôvodné obohatenie, majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, avšak nie z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ale ku ktorému došlo bez právneho dôvodu.

32. Odvolateľ nesúhlasil ani s právnym posúdením námietky retroaktívnosti uplatnenej právnej normy pri určení výšky odmenu správcu. Podľa jeho názoru práve retroaktívnosť tejto normy je právnym základom vzniku rozdielu odmeny, existencie dvoch v inom čase právoplatných rozhodnutí súdu o priznaní odmeny a najmä právneho posúdenia právneho dôvodu uplatneného nároku, ktorý žalobca neuvedol v podanej žalobe, ani počas konania. Uviedol, že súd sa nedostatočne vysporiadal s uvedeným procesným pochybením žalobcu.

33. Záverom odvolania navrhol, aby rozsudok súdu prvej inštancie odvolací súd zmenil, tak že žalobu zamietne v celom rozsahu a zaviazá žalobcu na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, alternatívne, aby rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a v celom rozsahu vec vrátil krajskému súdu na nové konanie a rozhodnutie.

34. K odvolaniu žalovaného sa žalobca písomne vyjadril tak, že napadnutý rozsudok považuje za vecne správny a navrhol ho v celom rozsahu odvolacím súdom potvrdiť. K námietke prekážky litispendencie uviedol, že žaloba podaná dňa 2.12.2021 vo veci sp. zn. 43Cbi 3/2021 bola vzatá v celom rozsahu späť dňa 31.1.2022. Navyše spor sp. zn. 43Cbi 3/2021 nevykazuje znaky totožnosti s týmto sporom, pretože nebol vedený medzi tými istými stranami sporu aké sú v tomto súdnom spore. Poukázal na to, že prekážka litispendencie vzniká vtedy, keď ide o spory medzi rovnakými sporovými stranami, s rovnakým predmetom konania a s rovnakými skutkovými okolnosťami, od ktorých sa právo odvodzuje ako sú v tomto súdnom konaní. K námietke, že rozhodol miestne nepríslušný súd uviedol, že v predmetnej veci ide o spor vyvolaný konkurzom, osobitnou povahou konkurzného konania, nakoľko sa jedná o spor, ktorý sa dotýka konkurznej podstaty. Ak by neprebiehala konkurzné konanie na majetok úpadcu, nedošlo by k rozdeleniu výťažku a k rozdielu, ktorý je predmetom tohto sporu. Teda spor bol vyvolaný práve konkurzom na majetok úpadcu. K odvolacej námietke, že súd mal toto konanie prerušiť z dôvodu, že beží dovolacie konanie vo veci obnovy konania o schválení konečnej správy, uviedol, že súd postupoval správne, keď konanie neprerušil, pretože dovolanie nemá odkladný účinok, a navyše dovolanie žalovaného Najvyšší súd Slovenskej republiky dňa 28. marca 2023 uznesením sp. zn. 2ObdoV/3/2022 odmietol. K námietke o nedostatku aktívnej vecnej legitimácie žalobcu uviedol, že žalobca bol v čase podania žaloby aktívne vecne legitimovaný, pretože Krajský súd v Banskej Bystrici zo dňa 8. júna 2021 pod sp. zn. 51K/142/1995-1987 nadobudlo vykonateľnosť dňa 16. júna 2021 a žaloba bola podaná na súd dňa 31. januára 2022. Dňa 25. augusta 2022 bolo v Obchodnom vestníku č. 165/2022 zverejnené uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 23. augusta 2022, na základe ktorého bol do funkcie správcu konkurznej podstaty úpadcu Poľnohospodárske výrobné a obchodné družstvo Domaníža - v likvidácii opätovne ustanovená Správcovská a reštrukturalizačná, k.s. Vyslovil nesúhlas s názorom žalovaného pretože podľa neho by každý správca po podaní odvolania voči uzneseniu o ustanovení správcu musel čakať na rozhodnutie o odvolaní a dotedy by nesmel vykonávať svoju funkciu, čo je neprípustné. K námietke, že žalobca právne svoj nárok nekvalifikoval odkázal na vyčerpávajúce odôvodnenie súdu prvej inštancie v napadnutom rozsudku s tým, že povinnosťou žalobcu bolo len uviesť rozhodujúce skutočnosti, aby súd vedel uplatnený nárok právne kvalifikovať, pričom s touto kvalifikáciou sa plne stotožnil. V tejto súvislosti považuje aj námietku o nesprávnom posúdení premlčania za nedôvodnú, a taktiež odkazuje na odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie.

35. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj ako „odvolací súd“), ako súd funkčne príslušný na prejednanie predmetného odvolania podľa § 34 CSP, po zistení, že odvolanie podala strana sporu, v neprospech ktorej bolo rozhodnuté (§ 359 CSP) včas (§ 362 ods. 1 veta prvá CSP), proti rozsudku, proti ktorému zákon podanie tohto opravného prostriedku nevylučuje (§ 355 ods. 1 CSP), prejednal odvolanie v rozsahu a z dôvodov v ňom uvedených a bez nariadenia odvolacieho pojednávania dospel k

záveru, že odvolanie nie je dôvodné.

36. Podľa § 387 ods. 1 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

37. Podľa § 387 ods. 2 CSP, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

38. Podľa § 387 ods. 3 CSP odvolací súd sa v odôvodnení musí zaoberať aj podstatnými vyjadreniami strán prednesenými v konaní na súde prvej inštancie, ak sa s nimi nevysporiadal v odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie. Odvolací súd sa musí v odôvodnení vysporiadať s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní.

39. Ak sa odvolací súd stotožní v celom rozsahu s odôvodnením napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia a prípadne ich na zdôraznenie správnosti doplniť o ďalšie dôvody. Aj v takomto prípade skráteného odôvodnenia však dovolací súd musí dať stanovisko k podstatným vyjadreniam strán predneseným pred súdom prvej inštancie, ak k nim v napadnutom rozhodnutí nezaujal stanovisko súd prvej inštancie, a zároveň vysporiadať sa s podstatnými tvrdeniami (t. j. takými, ktoré v prípade ich preukázania môžu priniesť rozhodnutie priaznivejšie pre odvolateľa) uvedenými v odvolaní (bližšie pozri Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M. a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016. s. 1270 až 1273).

40. Odvolací súd zdôrazňuje, že odôvodnenie súdneho rozhodnutia v odvolacom konaní nemá odpovedať na každú námietku alebo argument, ktoré boli vznesené v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné, alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov prvoinstančného rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na to, že v dvojinstančnom súdnom konaní rozhodnutia súdu prvej a druhej inštancie tvoria jeden celok, a preto je nadbytočné, aby odvolací súd opakoval vo svojom rozhodnutí správne skutkové a právne závery súdu prvej inštancie.

41. Predmetom odvolacieho konania bolo preskúmanie vecnej správnosti napadnutého rozsudku krajského súdu ako súdu konajúceho v prvej inštancii, ktorým žalobe o zaplatenie 80 466,50 eura vyhovel a zaviazal žalovaného na náhradu trov prvoinstančného konania, a to na základe odvolania podaného žalovaným. V ňom vzniesol viaceré námietky uvedené vyššie v predchádzajúcich bodoch). Odvolateľ napádal rozsudok súdu prvej inštancie podľa obsahu odvolacích námietok z dôvodu, že vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 písm. h/ CSP) ako aj, že súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam (§ 365 ods. 1 písm. f/ CSP), že neboli splnené procesné podmienky (§ 365 ods. 1 písm. a/ CSP), ako aj, že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 365 ods. 1 písm. b/ CSP). Namietol existenciu prekážky litispendencie pre prebiehajúce konanie sp. zn. 43Cbi 3/2021, ďalej nedostatok miestnej príslušnosti súdu konajúceho v prvej inštancii - Krajského súdu v Banskej Bystrici (tvrdí, že miestne príslušným súdom je Okresný súd Považská Bystrica), ďalej, že konanie malo byť prerušené pre podanie dovolania vo veci obnovy konania o schválení konečnej správy, taktiež, že súd nesprávne právne posúdil námietku nedostatku aktívnej vecnej legitímácie žalobcu, ako aj skutočnosť, že žalobca v žalobe právne svoj nárok nekvalifikoval a súd ho nesprávne právne kvalifikoval ako nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia vzniknutého plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol (§ 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka) a v tejto súvislosti nesprávne právne posúdil vznesenú námietku premlčania sa nároku žalobcu (ktorú súd neuznal za dôvodnú, pretože nešlo o vydanie plnenia prijatého bez právneho dôvodu) a záverom namietol, že súd sa mal zaoberať námietkou retroaktivity uplatnenej normy, pretože tá je základom vzniku rozdielu odmeny, ako aj nepreskúmateľnosť napadnutého rozsudku v časti vysporiadania sa s námietkou

nedostatku aktívnej vecnej legitímácie žalobcu.

42. Odvolací súd podrobne preskúmal všetky rozhodujúce námietky, ktoré boli vo veci vznesené a v plnom rozsahu sa stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvej inštancie. S poukazom na to, sa odvolací súd podľa § 387 ods. 2 CSP v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia a konštatuje správnosť dôvodov napadnutého rozhodnutia. Odvolací súd preto nebude všetky dôvody, s ktorými sa stotožňuje opakovať, ale a zdôrazní k nim, resp. doplní k nim ďalšie dôvody na zdôraznenie správnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie a k odvolacím námietkam žalovaného. Námietky, ktoré uviedol žalovaný v odvolaní totiž vzniesol aj v priebehu súdneho konania a súd prvej inštancie sa s nimi v napadnutom rozsudku - jeho odôvodnení vysporiadal dostatočne a zrozumiteľne, pričom odvolací súd nezistil, že by súd prvej inštancie vec nesprávne právne posúdil, že by použil iný právny predpis, než ktorý mal správne použiť alebo, že by aplikoval síce správny právny predpis, avšak ho nesprávne vyložil, prípadne ho na daný skutkový stav inak nesprávne aplikoval.

43. Odvolací súd v zhode sú súdom prvej inštancie má za to, že v konaní nebola daná prekážka litispendencie.

44. Podľa § 159 CSP začatie konania bráni tomu, aby o tom istom spore prebiehalo na súde iné konanie. Ak na súde prebieha o tom istom spore iné konanie, súd zastaví konanie, ktoré sa začalo neskôr.

45. Ku dňu rozhodovania súdu prvej inštancie o veci samej, ale ani v priebehu konania pred súdom prvej inštancie nebránila súdu v tomto spore konať prekážka iného začatého konania o tej istej veci vedeného pod sp. zn. 43Cbi/3/2021. Toto konanie ako vyplýva aj z č. l. 154 totiž neprebiehalo medzi tými istými sporovými stranami (v každom spore bol rozdielny žalobca, ide o rozdielne samostatné právne subjekty, pričom medzi nimi nie je právne nástupníctvo). Tým neboli splnené všetky atribúty pre konštatovanie existencie prekážky litispendencie, t. j. prekážky prebiehajúceho totožného konania - ustálené súdnou praxou (napr. rozhodnutie NS SR sp. zn. 3Co3/2011, či 3Cdo/290/2012 a to totožnosť strán sporu, totožnosť predmetu konania a totožnosť skutkových okolností. Táto prekážka aj keby vznikla je prekážkou odstrániteľnou, keď súd spravidla zastaví konanie o žalobe podanej neskôr. Prekážka litispendencie môže byť odstránená napríklad aj tým, že konanie bude zastavené v dôsledku späťvzatia jednej z dvoch žalôb. Pre posúdenie, či tu je prekážka začatej veci, je rozhodujúci stav v čase rozhodnutia. Aj napriek vyššie uvedenej odlišnosti sporových strán, odvolací súd konštatuje, že aj ak by existovala totožnosť strán sporu, bola by prekážka litispendencie ku dňu rozhodnutia v tomto spore súdom prvej inštancie odstránená, pretože na základe späťvzatia žaloby bolo konanie sp. zn. 43Cbi/3/2021 zastavené uznesením č. k. 43Cbi/3/2021-132 zo dňa 16. februára 2022. V tomto spore začatom na základe žaloby doručenej na súd dňa 31. januára 2022 súd prvej inštancie rozhodol o veci samej až dňa 21. februára 2023. Predmetná námietka o existencii prekážky litispendencie je nedôvodná.

46. K námietke nedostatku miestnej príslušnosti súdu konajúceho v prvej inštancii, teda Krajského súdu v Banskej Bystrici, keď žalovaný tvrdí, že na prejednanie veci mal byť miestne príslušný Okresný súd Považská Bystrica, odvolací súd uvádza, že ani táto námietka nie je dôvodná a súd prvej inštancie sa ňou rozsiahlo venoval.

47. Podľa § 40 CSP súd aj bez námietky skúma vecnú príslušnosť, kauzálnu príslušnosť a funkčnú príslušnosť počas celého konania; kauzálnu príslušnosť v obchodnoprávných sporoch súd skúma iba do otvorenia pojednávania alebo predbežného pojednania sporu.

48. Podľa § 41 CSP súd skúma miestnu príslušnosť iba na námietku žalovaného uplatnenú najneskôr pri prvom procesnom úkone, ktorý mu patrí; výlučnú miestnu príslušnosť skúma aj bez námietky na začiatku konania.

49. Podľa § 12 ods. 1 CSP na konanie v prvej inštancii je príslušný okresný súd, ak tento zákon neustanovuje inak.

50. Podľa § 20 písm. d/ CSP v znení v čase začatia konania namiesto všeobecného súdu žalovaného je na konanie príslušný výlučne súd, na ktorom prebieha konkurzné konanie alebo reštrukturalizačné konanie, ak ide o spor vyvolaný osobitnou povahou týchto konaní, okrem sporov o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov.

51. Na doplnenie správnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolací súd uvádza, že v prípade námietky, že vec mal prejednať a rozhodnúť Okresný súd Považská Bystrica a nie Krajský súd v Banskej Bystrici, nejde o miestnu nepríslušnosť, keďže ide o dva inštančne odlišné súdy, hoci v čase podania žaloby túto príslušnosť CSP upravoval ako osobitnú miestnu príslušnosť. Žaloba bola podaná dňa 1. februára 2022, pričom bola vyvolaná, resp. je súvisiaca s konkurzným konaním na majetok úpadcu, ktoré je vedené pod sp. zn. 51K/142/1995 na Krajskom súde v Banskej Bystrici. Zjednodušene povedané, ide ešte o pôvodné konkurzné konanie, na ktorého vedenie bol podľa predchádzajúcej procesnej normy - OSP spočiatku, a to až do roku 2006 príslušný krajský súd a spory týmito konkurzným konaním vyvolané, či súvisiace prejednávali krajské súdy, na ktorých konkurzné konania prebiehali. Upravovalo to ustanovenie § 372n OSP, podľa ktorého ak sa konkurzné alebo vyrovnacie konanie začalo do 31. decembra 2005 na súde, ktorý je príslušný podľa právnej úpravy účinnej do 31. decembra 2005, je tento súd príslušný aj na konanie v sporoch vyvolaných a súvisiacich s konkurzným a vyrovnacím konaním s výnimkou vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva manželov aj po 31. decembri 2005. Predmetom žaloby je vydanie časti prijatej konkurznej odmeny správcu, pretože dôvod na základe ktorej bola táto odmena vyplatená odpadol. Z toho vyplýva, že uvedené konanie sa dotýka konkurznej podstaty úpadcu a súvisí s konkurzným konaním úpadcu, ktoré začalo do 31. decembra 2005 na Krajskom súde v Banskej Bystrici. Dá sa konštatovať, že keby nebolo konkurzného konania takýto spor by nikdy nevznikol, teda možno konštatovať, že spor je vyvolaný osobitnou povahou konkurzného konania. Z tohto dôvodu je na toto konanie príslušný v prvej inštancii Krajský súd v Banskej Bystrici, ktorý súd je aj miestne príslušným súdom, v zmysle právnej úpravy v čase začatia tohto konania, keďže na ňom sa začalo a viedlo konkurzné konanie úpadcu.

52. K námietke žalovaného o tom, že predmetné konanie malo byť prerušené pre podanie dovolania vo veci obnovy konania o schválení konečnej správy, odvolací súd uvádza, že súd konanie podľa § 162 ods. 1 písm. a/ CSP preruší ak rozhodnutie závisí od otázky, ktorú nie je oprávnený v tomto konaní riešiť. Obnova konania, voči ktorej zamietnutiu bolo žalovaným vedené až dovolacie konanie, mala obnoviť konanie o schvaľovaní konečnej správy. V konaní o povolenie obnovy iného súdneho konania súd skúma otázky, či sú splnené podmienky obnovenia určitého konania. Priamo otázka týkajúca sa tohto súdneho konania, t. j. otázka výšky odmeny konkurzného správcu úpadcu sa v ňom nerieši a aj počas dovolacieho konania, na ktoré poukázal žalovaný zostala právoplatne vyriešenou v pôvodnom konaní sp. zn. 51-24K 142/95 vedenom na Krajskom súde v Banskej Bystrici. Ako vyplýva z vyjadrenia žalovaného k odvolaniu - dovolacie konanie už medzičasom bolo skončené, a to odmietnutím dovolania žalovaného (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 28. marca 2023 sp. zn. 2ObdoV/3/2022). Vzhľadom k tomu možno konštatovať, že súd prvej inštancie postupoval správne, keď toto súdne konanie prerušil.

53. K námietke nesprávneho právneho posúdenia nedostatku aktívnej vecnej legitímácie žalobcu, odvolací súd uvádza, že touto námietkou sa súd prvej inštancie zaoberal vo viacerých bodoch odôvodnenia napadnutého rozsudku. Odvolací súd sa s týmito dôvodmi stotožnil a na doplnenie, zdôraznenie ich správnosti uvádza, že vecná legitímácia, či už aktívna alebo pasívna sa vo všeobecnosti v civilnom súdnom konaní rozumie oprávnenie strán sporu vyplývajúce z hmotného práva. Vecnú legitímáciu má tá zo strán sporu, ktorej svedčí stav z hmotného práva, teda kto je nositeľom subjektívneho práva (aktívna vecná legitímácia) alebo nositeľom subjektívnej povinnosti vyplývajúcej z hmotného práva (pasívna vecná legitímácia), o ktorých sa v konaní rozhoduje. Ak by napríklad žalobca nebol nositeľom subjektívneho práva, napríklad neprináležalo by mu konkrétne právo vymáhať si určitú sumu od odporcu a napriek tomu takúto žalobu podá, súd takúto žalobu zamietne z dôvodu nedostatku aktívnej vecnej legitímácie. V danom prípade žalobca ako správca konkurznej podstaty úpadcu uplatnil voči žalovanému ako bývalému správcovi nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia vzniknutého plnením z dôvodu ktorý odpadol, a to vydanie časti z konkurznej odmeny, ktorá na základe nového

rozhodnutia o výške konkurznej odmeny pôvodnému správcovi konkurznej podstaty nepatrí. Bezdôvodné obohatenie sa má podľa § 456 OZ sa má vydať tomu na úkor koho bol získaný (v danom prípade bol získaný na úkor konkurznej podstaty úpadcu). Ide o plnenie, ktoré patrí do konkurznej podstaty úpadcu a nárok naň je oprávnený na súde uplatniť správca konkurznej podstaty úpadcu, a to s poukazom na zákon o konkurze a vyrovnaní (§ 14 ods. 1 písm. a/,c/ z. č. 328/1991 Zb.), ktorým sa konkurzné konanie úpadcu spravuje. Správca konkurznej podstaty je po vyhlásení konkurzu oprávnený nakladať s majetkom konkurznej podstaty, pričom všetky súdne konania, ktoré sa týkajú majetku patriaceho do podstaty, alebo konania o nárokoch, ktoré majú byť uspokojené z tohto majetku, možno začať na návrh správcu alebo podaním návrhu proti správcovi. Aktívna legitimácia žalobcu je preto v danom prípade, aj ku dňu rozhodovania súdu prvej inštancie, daná. Námieta žalovaný je nedôvodná.

54. Po oboznámení sa s obsahom rozhodnutia súdu prvej inštancie, odvolací súd dospel k záveru, že nemožno konštatovať, že by bol napadnutý rozsudok v časti vysporiadania sa s námietskou nedostatku aktívnej vecnej legitimácie žalobcu nedostatočne odôvodnený, a že by takýto nedostatok znemožnil žalovanému, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Odvolací súd konštatuje, že súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zistil skutočnosti rozhodné pre posúdenie danej veci, vecne správne rozhodol a svoje rozhodnutie odôvodnil v súlade s ust. § 220 ods. 2 CSP. Odvolací súd zdôrazňuje, že súd prvej inštancie uviedol rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom opísal výsledky vykonaného dokazovania, z ktorých vyvodil svoje právne závery, ktoré riadne vysvetlil, pričom dostatočne objasnil, z akých úvah vychádzal. Pri výklade aplikácie právnych predpisov sa súd prvej inštancie neodchýlil od znenia príslušných ustanovení, nepoprel ich účel ani podstatu.

55. K námietke odvolateľa, že žalobca svoj nárok právne nekvalifikoval, odvolací súd na doplnenie k dôvodom súdu prvej inštancie poukazuje na ustálenú súdnu prax (napr. rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Cdo/196/2009, sp. zn. 4MCdo/15/2010, sp. zn. 7Cdo/25/2018), ktorá platila pre občianskoprávne súdne konanie ešte z čias účinnosti procesnej normy - Občianskeho súdneho poriadku, ale platí aj pre konanie podľa Civilného sporového poriadku, z ktorej vyplýva, že strany sporu (účastníci konania) nie sú povinní uplatnený nárok, ani obranu proti nemu, právne kvalifikovať, pretože právna kvalifikácia veci je vecou súdu. Musia ale uviesť rozhodné skutočnosti, ktoré umožnia súdu, aby uplatnený nárok alebo obranu proti nemu právne kvalifikoval. Ak strana sporu uvedie rozhodujúce skutočnosti, z ktorých vyvodzuje ním tvrdený nárok alebo obranu proti nemu, ale s týmito skutočnosťami spája nesprávne právne následky, nie je súd viazaný právnym názorom účastníka a je povinný posúdiť vec podľa tých právnych noriem, ktoré na tvrdený a súdom zistený skutkový stav dopadajú. Nie je porušením zásady viazanosti súdu žalobným petitom, ak súd inak právne kvalifikuje skutok, ktorý bol predmetom konania. Právna kvalifikácia je totiž vždy vecou súdu v zmysle zásady iura novit curia, preto ani právna kvalifikácia nie je obligatórnou náležitosťou žaloby. Súd teda nie je viazaný právnou kvalifikáciou, ale len skutkovým vymedzením v žalobe a musí si vyriešiť aj prípadnú konkurenciu (súbehu) právnych nárokov a spomedzi viacerých vybrať správnu právnu normu. Keďže žalobca nemal povinnosť svoj návrh právne kvalifikovať, nemohlo dôjsť absenciou tejto kvalifikácie k ukráteniu práv žalovaného k žalobe sa vyjadriť.

56. Čo sa týka správnosti právneho posúdenia nároku žalobcu, keďže žalovaný namietol, že súd nárok žalobcu nesprávne právne kvalifikoval ako nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia vzniknutého plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol (§ 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka), hoci podľa žalovaného išlo o vydanie plnenia prijatého bez právneho dôvodu. Plnenie bez právneho dôvodu v zmysle § 451 ods.2 OZ je plnenie, kde právny dôvod naň nebol od začiatku. To znamená, že sa plnilo, hoci chýbala právna skutočnosť, napr. zmluva alebo nejaké rozhodnutie, na základe ktorých sa plnilo. Takýto prípad môže nastať napr. pri plnení omylom niekomu komu sa plniť nemalo, pretože nebol v zmluvnom vzťahu alebo inak oprávnenou osobou na prijatie plnenia. Plnenie z dôvodu, ktorý odpadol, je napr. plnenie pôvodne poskytnuté v súlade so zmluvou alebo s rozhodnutím príslušného orgánu, avšak neskôr táto zmluva, či rozhodnutie boli dodatočne zrušené, resp. povinnosť plniť z nich vyplývajúca dodatočne zanikla, či bola modifikovaná (napr. odstúpením od zmluvy, naplnením rozvázovacej podmienky, či novým rozhodnutím príslušného orgánu a pod.). V danom prípade došlo k zmene povinnosti plniť práve

na základe zrušenia, resp. zmeny predchádzajúceho rozhodnutia súdu (ktorého správnosť nemôže súd v tomto konaní posudzovať) o povinnosti žalovaného, resp. o nároku žalovaného na odmenu, a preto dôvod, na základe ktorého prijal odmenu vo vyššej výške ako mu bola priznaná neskorším rozhodnutím súdu, došlo k prijatiu plnenia z dôvodu, ktorý dodatočne odpadol - rozhodnutie bolo zrušené a nárok na odmenu zmenený na základe nového rozhodnutia o ňom (viď bod 6. a 7. rozsudku súdu prvej inštancie, resp. body 3. až 7. tohto rozsudku)

57. V súvislosti s nesprávnym právnym posúdením nároku žalobcu podľa žalovaného súvisí aj nesprávne právne posúdenie žalovaným vznesenej námietky premlčania sa nároku žalobcu. Odvolací súd uvádza, keďže konštatoval správnosť právneho posúdenia nároku žalobcu súdom prvej inštancie, konštatuje aj správnosť posúdenia otázky premlčania. Ona v podstate v prípade takéhoto posúdenia nároku žalobcu ako plnenia z právneho dôvodu, ktorý odpadol, nebola ani žalovaným spochybnená. Žalovaný namietol posúdenie premlčania ako nesprávne len vo vzťahu, že súd nemal posúdiť nárok ako vrátenie plnenia z dôvodu, ktorý odpadol, ale z dôvodu, ktorý nebol. Vtedy sú pre posúdenie premlčania podstatné iné skutkové okolnosti.

58. K námietke retroaktivity uplatnenej normy, pretože tá je základom vzniku rozdielu odmeny, odvolací súd dopĺňa k dôvodom súdu prvej inštancie, že otázkou výšky odmeny sa zaoberal Krajský súd v Banskej Bystrici v konaní sp. zn. 51-24 K/142/95 a bolo už o nej cez viaceré súdne inštancie na základe viacerých opravných prostriedkov v konaní sp. zn. 51-24 K/142/95 právoplatne rozhodnuté, pričom pre súd konajúci v tomto súdnom konaní je uvedené právoplatné rozhodnutie o predbežnej otázke pre toto rozhodnutie prejudiciálne záväzné a musí z neho vychádzať. Vyplyva to aj z ustálenej judikatúry k prejudicialite, napr. z rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo 115/2016, podľa ktorého „V zmysle konštantnej judikatúry a riadiac sa zásadami prejudiciality a viazanosti súdu právoplatnými rozhodnutiami vydanými v inom konaní, ak bola medzi účastníkmi s konečnou platnosťou vyriešená otázka hmotnoprávneho vzťahu, súd v inom (novom) občianskom súdnom konaní nemôže posudzovať danú otázku inak, pričom je viazaný iba výkonom rozhodnutia, nie jeho odôvodnením.“ Preto sa súd otázkou posúdenia výšky priznanej konkurznej odmeny v tomto konaní nemohol zaoberať a námietka žalovaného, preto nie je dôvodná.

59. Odvolateľ v konaní pred súdom prvej inštancie, ako aj pred odvolacím súdom, neuviedol žiadne argumenty spôsobilé zmeniť, resp. spochybniť správnosť zistených skutkových záverov súdu prvej inštancie. Odvolací súd vyhodnotil jeho odvolacie námietky ako nedôvodné s poukazom na to, že súd prvej inštancie správne zistil skutkový a právny stav, z ktorého vyvodil aj správny právny záver, pričom svoje rozhodnutie aj riadne odôvodnil.

60. Odvolací súd dospel k záveru s poukazom na vyššie uvedené, že v danom prípade nejde o nepreskúmateľné rozhodnutie, či rozhodnutie založené na nesprávnom právnom posúdení veci, či o rozhodnutie vydané v konaní, v ktorom by neboli splnené procesné podmienky, či v ktorom by súd nesprávnym procesným postupom znemožnil žalovanému uskutočňovať jeho procesné práva v miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces alebo že by súd dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam. Ide o rozhodnutie, s ktorého skutkovými a právnymi závermi sa žalovaný nestotožnil. Odvolací súd zdôrazňuje, že polemizovanie, či nespokojnosť odvolateľa s hodnotením vykonaného dokazovania a s právnym posúdením sporu súdom prvej inštancie, pokiaľ sú dostatočne dodržané zákonné limity preskúmateľnosti a zrozumiteľnosti dôvodov rozhodnutia (§ 220 ods. 2 CSP), nezakladá dôvodnosť odvolania.

61. Vzhľadom na závery prijaté a vysvetlené v tomto rozhodnutí, odvolací súd nezistil relevantnosť ani jedného z odvolacích dôvodov žalovaného, preto rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil podľa § 387 ods. 1, 2 CSP ako vecne správny.

62. V tomto odvolacom konaní bol žalobca plne úspešný, a preto mu vznikol nárok proti žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. O výške trov bude rozhodnuté samostatným uznesením vydaným vyšším súdnym úradníkom na súde prvej inštancie do 60 dní po

právoplatnosti tohto rozhodnutia (§ 396 ods. 1 v spojení s § 262 a § 255 ods. 1 CSP)

63. Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte pomerom hlasov 3 : 0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/204 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od januára mája 2011).

### **Poučenie:**

Proti rozsudku odvolacieho súdu vo veci samej môže podať dovolanie strana, v neprospech ktorej bol rozsudok vydaný, v lehote dvoch mesiacov odo dňa jeho doručenia oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne a čoho sa dovolateľ domáha (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP). Uvedená povinnosť neplatí, ak je dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, alebo ak je dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec, alebo člen, ktorý za ňu koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 písm. a/ a b/ CSP).

Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Podľa § 421 ods. 1 CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, h/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola riešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.